

— om jeg saa maa kalde dem —, fra hvis Hænder Lovgivningsværket kommer, først selv skulde gjøre Noget. Der er jo netop her ved den ærede Ministers og de 6 ærede Vædringsforlagsstilleres Forslag Spørgsmaal om en ikke betydelig Ordforfæjel, og det Formelle bør altsaa spille en vis Rolle; men jeg kan da ikke nægte, at det sidstnævnte Forslag i mine Dine har saa væsentlige formelle Mangler, at jeg paa ingen Maade kan stemme derfor.

Madvig: Jeg skal hertil kun bemærke, at det er skeet ikke een, men mange Gange, at det er blevet udtalt i Love, at Noget skal skee, naar Kongen har anordnet noget Bist.

Tobiesen: Ja, indtil jeg faaer Oplysning om, hvor Saadant staaer, maa jeg dog foreløbig holde paa, at det vistnok ikke foreligger noget Sted i den Form som her.

Bundesbøll: Af de to Vædringsforslag, som her foreligge, det ene fra Ministeren, det andet fra 6 ærede Forlagsstillere, kan jeg ikke Andet end tilstaae, at jeg føler mig opfordret til at udtale mig til Fordeel for det fra de private Forlagsstillere fremkomne Forslag. Der er vel ikke med Hensyn til Realiteten nogen væsentlig Forfæjel mellem dem, idet begge Forslagene gaae ud paa at bringe det dertil, at Eighedens Lov saavidt muligt bliver gjældende for alle Undersaatter, og at stikke sig, at ogsaa de, der have bestemt sig til den geistlige Stand, idetmindste opoffre 4 Aar til deres Uddannelse til Krigens Gjerning; men der er dog Forfæjel mellem dem, forsaavidt det er tydeligt, at der i det private Vædringsforslag er taget Hensyn til Principer og til Regler, som jeg idetmindste som geistlig Embedsmand ikke kan Andet end hylde og vedkjende mig. Forfæjellen træder jo nemlig først frem, efterat Ordinationen er fuldført, hvor det kommer an paa at skjønne, hvilke Retsvirkninger denne Handling skal have eller ikke. Følge det af de 6 Medlemmer stillede Forslag blive ved Ordinationen Bærnepligten og dens Forpligtelser ophævede, men saaledes, at der er en forudgaaende Betingelse derfor, nemlig at Kongen udsteder en vis Anordning an-

gaaende Ordinationen. Efter det af Ministeriet stillede Forslag vil Bærnepligten endnu kunne gjøres gjældende, om de Geistlige endogsaa have modtaget Ordination. Det er vel nærmest kun i enkelte Tilfælde, i Krigstilstælde, at den derefter vil kunne gjøres gjældende, men det er jo netop i saadanne Tilfælde, at det vil blive vanskeligt for Geistlige med god Samvittighed at underkaste sig Opsyldelsen af de Bestemmelser, som staae i Forbindelse med at gaae i Krig. Det forekommer mig, at det høie Ministerium ikke vilde tabe noget Videre, om det erklærede, at det sandt det af de 6 Medlemmer stillede Forslag antageligt. Det opnaaer derved, at de fire første Tjenesteaar gjøres gjældende som en Forpligtelse for Alle uden Forfæjel, enten de berede sig til den geistlige Stand eller ikke, og den senere fritagelse gjøres endog afhængig af, at der udstedes en vis Anordning; men det staaer jo vistnok i Ministerens Magt, naar Lovforlaget er vedtaget, at foranledige, at en saadan Bestemmelse udgaaer og bliver gjældende som kongelig Anordning. Det forekommer mig saaledes, at der er Grund til at slutte sig til de 6 Medlemmers Forslag. De Grunde, af hvilke jeg maa ansee det for en betænkelig Sag for en ordineret Geistlig at gaae i Krig, skal jeg iøvrigt ikke her videre udvilde, men nøies med derom at sige, at man ikke blot skal søge at undgaae, hvad der er i sig selv urigtigt og utilstedeligt, men ogsaa hvad der paa Grund af Forholdene og de almindelige Anskuelser er anstødeligt. Man skal, hvor der har dannet sig en almindelig Mening, en almindelig Anskuelse, til hvis Forsvar der kan siges Meget, respectere og agte den, og jeg troer, at det er den almindelige Anskuelse, at det lidet vilde somme sig for en Geistlig, der har særegne Pligter at opfylde og et særegent Kalb til at prædike Kjærlighedens Lov, at være rede til at gaae ind under de Forpligtelser, som Krigen paa lægger Mennesker at opfylde, og hvor det kommer an paa i Alt at gjengælde Die for Die og Land for Land. Jeg troer, at den Geistlige maa ønske at blive fritagen derfor, og at man i de særegne Pligter, som han har paataget sig, maa see en gyldig Grund til at tilstaae ham en saadan Frihed.